

УДК 330.14:657.01

*А. В. Боднарчук,
молодший науковий співробітник,
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», м. Київ*

СУТНІСТЬ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ЯК ОБ'ЄКТА ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ

*Anna V. Bodnarchuk,
Junior Researcher, National Scientific Centre "Institute of Agricultural Economy", Kyiv*

THE ESSENCE OF OWN CAPITAL AS AN OBJECT OF RECORDING AND ANALYSIS

В статті досліджено економічну сутність поняття «власний капітал» та його еволюцію у світовій та вітчизняній науці. Визначено виникнення проблем пов'язаних з неоднозначним його трактуванням. На цій основі доведено необхідність уточнення даного поняття. Розглянуто класифікаційні ознаки структуризації власного капіталу та обґрунтовано доцільність, виділити в його структурі відносно однорідні компоненти: інвестиційний капітал, капітал створений в процесі діяльності та потенційний капітал.

In the article economic essence of concept «own capital» and his evolution are investigational in world and home science. The origin of problems related is certain to his ambiguous interpretation. On this basis the necessity of clarification of this concept is well-proven. The classification signs of own capital are considered and expediency is reasonable, to distinguish in his structure relatively homogeneous components: investment capital, a capital is created in the process of activity and potential capital.

Ключові слова: власний капітал, структура, сутність, поняття, облік, аналіз.

Key words: own capital, structure, nature, concepts, accounting, analysis.

Постановка проблеми. Перехід України до нових економічних відносин, підвищення самостійності та розвиток підприємств різних форм власності, вихід на міжнародні ринки, подолання кризових ситуацій докорінно змінило умови функціонування суб'єктів господарювання. Це призвело до виникнення проблем пов'язаних з забезпеченням стабільності та стійкості підприємств.

Основою стійкого росту та фінансової стабільності кожної організації виступає їх власний капітал. Основним джерелом де зберігається та систематизується необхідна інформація є бухгалтерський облік. Питання обліку та відображення в звітності власного капіталу на сучасному етапі розвитку ринкової економіки відносяться до найбільш важливих економічних проблем, дозволяючи внутрішнім і зовнішнім користувачам бухгалтерської звітності визначити фінансові можливості підприємства на короткостроковий період та довгострокову перспективу. Ця проблема загострюється у зв'язку з відсутністю чіткого та однозначного визначення поняття власний капітал.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічна сутність капіталу в цілому та власного капіталу зокрема вивчали і вивчають багато зарубіжних та вітчизняних вчених, зокрема такі як В.В. Бланк, К. Маркс, А. Сміт, Д. Рікардо, П. Самуельсон, Ж.Б. Сей, Ж. Тюрго, В.Я Соколов, Ф.Ф. Бутинец, В.В. Сопко, С.Ф. Голов, Г.Г. Кірейцев, В.М. Івахненко та багато інших.

Незважаючи на значні здобутки та напрацювання вчених світової та вітчизняної наукової думки, залишаються не вирішеними та дискусійними багато проблем, зокрема: не сформовано єдиної думки щодо сутності, складу та структури власного капіталу.

Постановка завдання. Визначення економічної сутності та структури власного капіталу як об'єкта обліку та аналізу в сучасних умовах господарювання сільськогосподарських підприємств шляхом узагальнення та систематизації поглядів вчених-економістів.

Виклад основного матеріалу. Питання про природу власного капіталу завжди вважалися найбільш складними, тому воно перебувало в полі зору представників різних напрямків і шкіл в економічній теорії. В залежності від рівня економічного розвитку суспільства, науковці по-різному трактували поняття «власний капітал».

Перша згадка про власний капітал, як об'єкта обліку була в Італії в 1491 році. На той час під власний капітал розуміли особисті засоби власника, які він мав у власності, вкладав в підприємство та отримав в процесі підприємницької діяльності. Для відображення інформації про власний капітал створювався відповідний рахунок, який називали «капітал». Цей рахунок разом з результатними рахунками використовували також для визначення прибутків і збитків підприємства. За дебетом якого відображалися активи підприємства, а кредитом – джерела їх створення, тобто пасиви. [1].

З часом сутність власного капіталу змінювалась, проте не суттєво. В залежності від ступеню розвитку суспільства представники економічної думки вкладали в поняття «власний капітал» своє значення та сутність.

Під власним капіталом розуміли [2, 3]:

- вартість, що створює додаткову вартість;
- весь нагромаджений запас засобів для виробництва матеріальних благ і досягнення тих переваг, які, як правило, вважаються частиною доходу;
- засоби, як грошові, так і майнові, на які відкривається торговельне чи промислове підприємство;

- ресурси та блага, які виробляються та розподіляються в державі для задоволення потреб суспільства;

- сума цінностей вкладених у підприємство з метою отримання прибутку та багато інших

Вітчизняні вчені під власним капіталом розуміють наступне:

Шатило Н.В. вважає, що власний капітал – це власні джерела підприємства, які без визначення строку повернення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з оподаткованого прибутку [4, с. 403].

Проф. Бутинець Ф.Ф.також зазначає, що власний капітал – це загальна вартість засобів підприємства, які належать йому на правах власності і використовуються ним для формування його активів [5, с. 79].

На думку Левина В.С. власний капітал підприємства складається з вкладеного капіталу незалежно від джерел його отримання та накопичуваного прибутку [6 с. 50].

Голов С.Ф., Єфименко В.І. вважають, що власний капітал корпорації формується акціями, тобто коштами інвесторів (власників) в обмін на реалізовані їм акції [7, с. 183].

Чебанова Н.В., Василенко Ю.А. дають наступне визначення власному капіталу – власні джерела фінансування підприємства, які без зазначення строку повернення внесені його засновниками (учасниками), або суми реінвестованого чистого прибутку, нагромаджені протягом строку існування підприємства, а також дарчий капітал [8, с. 537].

Інші визначення зводяться до тлумачення власного капіталу, як активів за вирахувань зобов'язань (Азрилян А.Н. [9, с.159], Хом'як Р.Л. [10, с.211], Борисов А.Б. [11, с.688-689]), Мочерний С.В. [12, с.721], Кутер М.І. [13, с.72], Райзберг Б.А. [14, с. 315], або умовне зобов'язання перед власником (Андрєєв С., Блатов,Н. [15, с. 59, 16, с. 39].

Варто також відзначити внесок Сопко В.В. у теоретичні основи категорії «власний капітал», яка в своїй монографії запропонувала виділити три підходи до визначення поняття власний капітал, а саме: бухгалтерський підхід, правовий та економічний. Дані підходи визначають власний капітал відповідно до зазначених вище наук.

Вважаємо, що кожне з наведених вище поглядів представників економічної думки не можна назвати правильними чи неправильними, оскільки кожен дослідник адаптував зміст поняття капітал під вирішення конкретної проблеми чи завдання у різні економічні умови та періоди часу. З цього приводу Лутца Крушвіца висловив думку про те, що немає неправильного чи правильного визначення поняття. Терміни можна створювати, лише враховуючи наші цілі [17, с.2]

Однак різноманітність поглядів та відсутність чіткого та однозначного визначення поняття «власний капітал» в сучасній науковій літературі зумовлює появу проблем при веденні бухгалтерського обліку та складанні звітності. Залежно від змісту, що вкладається в цей показник, будуть змінюватись сформувані управлінські рішення власниками та керівниками, а також висновки експертів та аналітиків. «Более того бухгалтерский учет имеет своим предметом капитал и все понятия бухгалтерского учета должны быть выведены из понятия капитала. Бухгалтерский учет – зеркало капитала, и только эта категория позволяет объяснить природу счетов. Бухгалтерский учет – очень восприимчивый (чувствительный) инструмент, предназначенный для постоянного измерения (наблюдения) масс, составляющих капитал предприятия, а также для выявления причин (сил), влияющих на эти изменения» [1 с. 333-334].

Ми переконані, що від єдиного трактування категорії власний капітал залежить правильність і доцільність прийняття управлінських та інвестиційних рішень.

Отже узгодження та уточнення даної категорії є важливим завданням при адаптуванні сучасної економіки до ринкових відносин та вирішення вище вказаних проблем.

Проте для того щоб визначене нами поняття «власний капітал» відповідало всім визначеним критеріям необхідно визначити його структурні складові. Ми погоджуємося з Банком В.Р. та Тараскиним А.В., які відмічають, що структура капіталу є тим фактором, який безпосередньо впливає на фінансовий стан підприємства його ліквідності, платоспроможності та рентабельності діяльності [18].

Величина та структура власного капіталу відіграє важливу роль в управлінні підприємством та при прийнятті управлінських рішень. У міжнародній практиці в бухгалтерському обліку існують різні класифікаційні ознаки поділу капіталу підприємства.

О.В. Ярошук у своїй дисертаційній роботі проводить класифікацію капіталу за такими напрямками[19 с. 6]:

- за формами власності (державний, приватний колективний).
- за правом власності (власний та позичений).
- за організаційно правовою формою (акціонерний, правовий, індивідуальний).
- за періодом використання (довготерміновий, короткотерміновий).
- за походженням (вітчизняний та іноземний).
- за формою розміщення в активах підприємства (основний, оборотний)

Бруннер В.А., Бабенко І.П. класифікують капітал за організаційно –правовою формою на складовий, пайовий, акціонерний та основний [20].

Найбільшу кількість класифікаційних ознак поділу капіталу було застосовано Бланком І.А. Однак він, які і більшість інших вчених класифікують капітал виходячи з загальної його вартості, який складається з власного та залученого.

Відповідно до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та плану рахунків власний капітал складається з статутного (пайового) капіталу, вилученого капіталу, додаткового капіталу, резервного капіталу і нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) [21].

Стосовно зарубіжного досвіду, то структура власного капіталу в кожній державі відрізняється. Аналіз різних джерел показав, що структура власного капіталу в кожній країні різноманітна. Більшість країн до складу власного капіталу відносять статутний капітал, нерозподілені прибутки та резерви. Підприємства Японії приділяють велику увагу резервному капіталу в структурі власного. Вони створюють резервний капітал; Резерв законодавчий; Інші резерви: урядових грантів, по страхових ризиках, ініціативні резерви (по збитках зарубіжних інвестицій, дивідендах, розширенню бізнесу, додатковому устаткуванню, викупу акцій, загальний); Резерви на ремонт, гаранті, збитки, страхування, специфічний ремонт.

В США власний капітал поділяють на дві складові: авансований капітал та накопичений нерозподілений прибуток.

Структура власного капіталу на підприємствах в Російській Федерації відрізняється лише створенням на підприємствах фонду накопичення та споживання.

Відсутність тої чи іншої складової власного капіталу в різних країнах залежить в першу чергу від організаційно-правової структури підприємства, вимог законодавства та національних традицій.

З метою відображення структури власного капіталу сільськогосподарських підприємств України за 2008-2011 рр. в таблиці 1 проаналізовано дані статистичного щорічника. За статистичними даними нами проведено аналіз динаміки змін величини складових власного капіталу сільськогосподарських підприємств.

Таблиця 1.

Динаміка змін складових власного капіталу сільськогосподарських підприємств

Складові власного капіталу	Роки	Відхилення значення базового	Відхилення значення

	2008	2009	2010	2011	року від досліджуваного, тис.грн.	базового року від досліджуваного, %
Статутний капітал	20066,7	21329,7	22372,4	24256,6	4189,9	17
Додатковий капітал	22296,3	23448,1	25254,0	29151,5	6855,2	24
Резервний капітал	5200,4	6237,7	8009,7	10313,4	5113	50
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	17967,1	23765,5	37224,7	62218,6	44251,5	71
Неоплачений та вилучений капітал	2685,3	2563,8	2469,9	1731,3	-954	-55
В цілому за рік	62845,2	72217,2	90390,9	124208,8	61363,6	49

Джерело: За даними Державної служби статистики України - <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Аналіз таблиці 1 показав позитивну динаміку змін складових власного капіталу сільськогосподарських підприємств, в тому числі на 71% збільшилась величина нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), що свідчить про збільшення величини отриманого прибутку, а відповідно збільшення кредитоспроможності, фінансової стійкості та ефективності сільськогосподарських підприємств.

На 50% порівняно з незначним досліджуваним періодом збільшився резервний капітал, що вказує на підвищення фінансової стійкості підприємства та гарантії перед третіми особами. Не можна не вказати позитивне значення неоплаченого (вилученого) капіталу. Протягом чотирьох років величина неоплаченого (вилученого) капіталу зменшилась на 55%, що вказує на позитивну динаміку.

В цілому величина власного капіталу у 2011 році порівняно з 2008 роком змінилась на 49 відсоток.

Для визначення питомої ваги власного капіталу сільськогосподарських підприємств в загальній величині власного капіталу по економіці України на рис. 1 узагальнено дані статистичного спостереження.

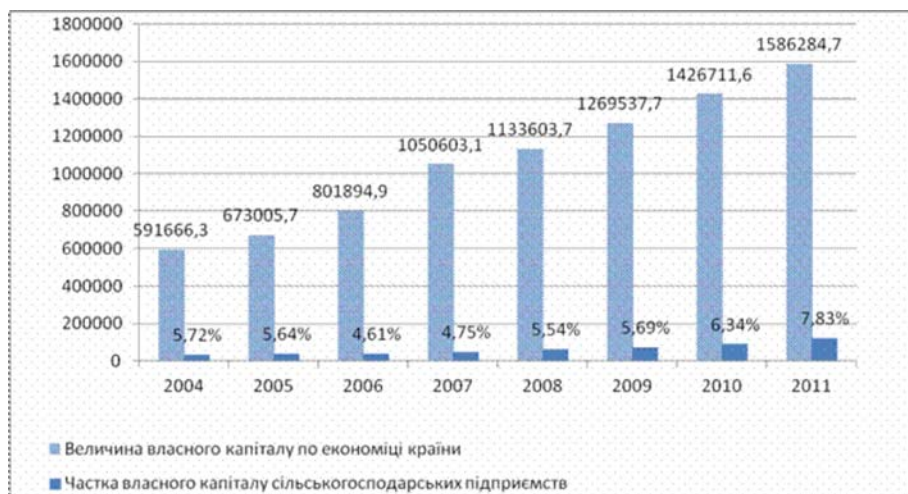

Рис. 1. Динаміка розміру власного капіталу сільськогосподарських підприємств

Дослідження розміру власного капіталу сільськогосподарських підприємств протягом 2008 – 2011 рр. показали, що частка власного капіталу сільськогосподарських підприємств в загальній масі власного капіталу по економіці в цілому у 2011 році становить 7,83 %, що на 2,11% більша відносно базового року. Позитивна динаміка змін розміру власного капіталу сільськогосподарських підприємств прослідковується з 2006 по 2011 рр. та становить в межах від 4,61 до 7,83%

Проведене дослідження поглядів вчених на економічну сутність власного капіталу та аналіз його складових показали, що діюча структура власного капіталу не дає повної картини про його зміни. Зокрема не висвітлено інформації щодо формування, накопичення та використання кожної складової враховуючи етапи діяльності підприємства. Крім того не показує величину потенційного капіталу (доходи майбутніх періодів, цільове фінансування), який при настанні відповідних умов буде впливати на величину власного капіталу.

Враховуючи вище наведене ми пропонуємо власний капітал класифікувати в залежності від етапу підприємницької діяльності. За цією ознакою нами виділені відносно однорідні складові власного капіталу: інвестиційний капітал, капітал створений в процесі діяльності підприємства та потенційний капітал.

До інвестиційного капіталу ми віднесли реєстрований капітал у складі статутного та пайового капіталу в залежності від організаційно-правової структури. До не реєстрованого – додатковий капітал у складі емісійного доходу, курсових різниць та іншого вкладеного капіталу (додаткові внески засновників), оплачений капітал, неоплачений капітал та вилучений капітал.

До капіталу створеного в процесі діяльності відноситься накопичений капітал (сума дооцінки активів, безоплатно одержані необоротні активи, інший накопичений капітал), резервний капітал (регламентований резервний капітал, оціночні резерви, витратні резерви та інші резерви) та нерозподіленого прибутку.

Потенційний капітал складається з цільового фінансування та доходів майбутніх періодів.

Запропонована структура власного капіталу підприємств, виходячи з його концептуального бачення, дає змогу систематизувати інформацію по формуванню, накопиченню та використанню капіталу яка необхідна внутрішнім та зовнішнім користувачам для управління капіталом і прийняття конкретних управлінських рішень.

Отже проведенне дослідження дає нам можливість визначити економічну сутність власного капіталу. На нашу думку сьогодні під власним капіталом необхідно розуміти загальну вартість чистих активів підприємства (активи за вирахуванням зобов'язань), що відображає обсяг прав та інтересів власників і складається з інвестованого, накопиченого та потенційного капіталу.

Висновок

Таким чином, аналіз еволюції поглядів на економічну суть власного капіталу засвідчив неоднозначність в її трактуванні окремими авторами і виникнення при цьому ряду проблем, які потребують вирішення як на рівні підприємства так і на державному рівні. На цій основі доведено необхідність уточнення даного поняття. На нашу думку власний капітал - це загальна вартість чистих активів підприємства (активи за вирахуванням зобов'язань), що відображає обсяг прав та інтересів власників і складається з інвестованого, накопиченого та потенційного капіталу.

Обґрунтовано доцільність, виходячи концептуального бачення власного капіталу, виділити в його структурі відносно однорічні компоненти: інвестиційний капітал, капітал створений в процесі діяльності та потенційний капітал. Запропонована структура власного капіталу підприємств дає змогу систематизувати інформацію по формуванню, накопиченню та використанню капіталу яка необхідна внутрішнім та зовнішнім користувачам для управління капіталом і прийняття конкретних управлінських рішень.

Список використаних джерел.

- Соколов Я.В. Бухгалтерський учет: от истоков до наших дней / Я.В. Соколов; [учебн. пособ. для вузов]. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1996. – 638с.
- Политическая экономия: словарь / [Абалкин Л. И., Абрамов С. Б., Аветисян Е. М. и др.]; под ред. М. И. Волкова (отв. ред.) и др.– М.: Политиздат, 1983.– 527 с.
- Фінансовий словник-довідник / [М.Я. Дем'яненко, Ю.Я. Лузан, П.Т. Саблук, В.М. Скупий та інші.]; за ред. М.Я Дем'яненко. – К.: ІАЕ УААН, 2003. – 555с.
- Бутинець Ф.Ф. Фінансовий облік / Ф.Ф. Бутинець, Н.В. Шагило; [навч. посіб. для студентів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”]. – Житомир: ЖІТІ, 1998. – 768 с. – (Фінансовий облік; частина 3).
- Левин В.С. Предпринимателю о бухгалтерском учете и финансовом анализе / В.С. Левин– Х.: Основа, Фирма “РИТА”, 1992. – 112 с.
- Голов С.Ф., Сфименко В.І. Фінансовий та управлінський облік / С.Ф. Голов – К.: ТОВ “Автоінтерсервіс”, 1996. – 544 с.
- Чебанова Н.В. Бухгалтерський фінансовий облік / Н.В. Чебанова, Ю.А. Василенко; [посіб.]. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. – 672 с.
- Большой бухгалтерский словарь. / [под ред. А.Н. Азрильяна]. – М.: Институт новой экономики, 1999. – 574 с.
- Бухгалтерський облік в Україні: [навч. посіб. нормативно-практичні матеріали /за ред. Р.Л.Хом'яка]. – Львів: Національний університет “Львівська політехніка”, “Інтелект-Захід”, 2001. – 728 с.
- Большой экономический словарь / [авт. Борисов А.Б.]. – М.: Книжный мир, 2001. – 895 с.
- Економічна енциклопедія: [редкол.: С.В.Мочерний (відп. ред.) та ін.]. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с. –(Економічна енциклопедія; втрьох томах.,т.1).
- Кутер М.И. Теория и принципы бухгалтерского учета; [учеб.пособ.] / М.И. Кутер;. – М.: Финансы и статистика, Экспертное бюро, 2000. – 544 с.
- Современный экономический словарь [авт. Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б.]. – М.: ИНФРА-М, 1996. – 496 с.
- Андреев С.А. Основы рахункознавства / С.А. Андреев; [перекл.з рос.]. – Харків: Держвид-во «Пролетар», 1931. – 117 с.,
- Блатов Н.А. Балансоведение / Н.А. Блатов. – Ленинград: Узд-во «Экономическое образование», 1928. – 283 с.)
- Бухгалтерський словник / [за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця]. – Житомир: ПП «Рута», 2001. – 224с.
- Крушвиц Л. Инвестиционные расчеты / Л. Крушвиц; [пер. с нем., под. общей редакцией В.В. Ковалева и З.А. Сабова]. – СПб: Питер. – 2001. – 432 с.
- Банк В.Р. Финансовый анализ; [учеб.пособ.] / В.Р.Банк, С. В.Банк, А.В. Тараскина. - М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005 - 344 с.
- Ярошук О.В. Аналіз формування капіталу підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н.: спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік аналіз та аудит» / О.В. Ярошук. – Тернопіль, 2004. – 20 с.
- Бруннер В.А. Общедоступная коммерческая терминология / В.А. Бруннер. – М.: 1901. – 262с.
- Загальні вимоги до фінансової звітності: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 від 31.03.1999 р. № 87 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Ліга: еліт Закон Copyright: ІАЦ «Ліга». – 1999 – 2011.– Назва з титул. екрану.

References.

- Sokolov Ya.V. Bukhhalters'kyj uchet: ot ystokov do nashykh dnei / Ya.V. Sokolov; [uchebn. posob. dlia vuzov]. – М.: Audyt, YuNYTY, 1996. – 638s.
- Polytycheskaia ekonomyia: slovar' / [Abalkyn L. Y., Abramov S. B., Avetysian E. M. y dr.]; pod red. M. Y. Volkova (otv. red.) y dr.– М.: Polytyzdat, 1983.– 527 s.
- Finansovyy slovnyk-dovidnyk / [M.Ya. Dem'ianenko, Yu.Ya. Luzan, P.T. Sabluk, V.M. Skupiy ta inshi.]; za red. M.Ya Dem'ianenko. – К.: ІАЕ UАAN, 2003. – 555s.
- Butynets' F.F. Finansovyy oblik / F.F. Butynets', N.V. Shatylo; [navch. posib. dlia studentiv spetsial'nosti 7.050106 “Oblik i audyt”]. – Zhytomyr: ZhITI, 1998. – 768 s. – (Finansovyy oblik; chastyna 3).
- Levyn V.S. Predprynmateliu o bukhhalterskom uchete y fynansovom analyze / V.S. Levyn– Kh.: Osnova, Fyrma “RYTA”, 1992. – 112 s.
- Holov S.F., Yefymenko V.I. Finansovyy ta upravlins'kyj oblik / S.F. Holov – К.: TOV “Avtointerservis”, 1996. – 544 s.
- Chebanova N.V. Bukhhalters'kyj finansovyy oblik / N.V. Chebanova, Yu.A. Vasylenko; [posib.]. – К.: Vydavnychyy tsentr “Akademiiia”, 2002. – 672 s.
- Bol'shoj bukhhalterskyj slovar'. / [pod red. A.N. Azrylyiana]. – М.: Ynstytut novoj ekonomyky, 1999. – 574 s.
- Bukhhalters'kyj oblik v Ukraini: [navch. posib. normatyvno-praktychni materialy /za red. R.L.Khom'iaka]. – L'viv: Natsional'nyj universytet “L'vivs'ka politekhnikha”, “Intelekt-Zakhid”, 2001. – 728 s.
- Bol'shoj ekonomycheskyj slovar' / [avt. Borysov A.B.]. – М.: Knyzhnyj myr, 2001. – 895 s.
- Ekonomichna entsyklopediia: [redkol.: S.V.Mochernyj (vidp. red.) ta in.]. – К.: Vydavnychyy tsentr “Akademiiia”, 2000. – 864 s. –(Ekonomichnaentsyklopediia; vtr'okh tomakh.,t.1).
- Kuter M.Y. Teoriya y pryntsyipy bukhhalterskohoho ucheta; [ucheb.posob.] / M.Y. Kuter;. – М.: Fynansy y statystyka, Ekspertnoe biuro, 2000. – 544 s.
- Sovremennyj ekonomycheskyj slovar' [avt. Rajzberh B.A., Lozovskyy L.Sh., Starodubtseva E.B.]. – М.: YNFRA-M, 1996. – 496 s.
- Andrieiev S.A. Osnovy rakhunkoznavstva / S.A. Andrieiev; [perekl.z ros.]. – Kharkiv: Derzhvyd-vo «Proletar», 1931. – 117 s.,
- Blatov N.A. Balansovedeniye / N.A. Blatov. – Leninhrad: Uzd-vo «Ekonomycheskoe obrazovanye», 1928. – 283 s.)
- Bukhhalters'kyj slovnyk / [za red. prof. F.F. Butyntsia]. – Zhytomyr: PP «Ruta», 2001. – 224s.
- Krushvyts L. Ynvestytsyonnye rascheti / L. Krushvyts; [per. s nem., pod. obschej redaktsyey V.V. Kovaleva y Z.A. Sabova]. – SPb: Pyter. – 2001. – 432 s.
- Bank V.R. Fynansovyy analiz; [ucheb.posob.] / V.R.Bank, S. V.Bank, A.V. Taraskyna. - M.: TK Velby, Yzd-vo Prospekt, 2005 - 344 s.
- Yaroschuk O.V. Analiz formuvannia kapitalu pidpriemstva: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia k.e.n.: spets. 08.06.04 «Bukhhalters'kyj oblik analiz ta audyt» / O.V. Yaroschuk. – Ternopil', 2004. – 20 s.
- Brunner V.A. Obschedostupnaia komercheskaia terminolohiia / V.A. Brunner. – М.: 1901. – 262s.
- Zahal'ni vymohy do finansovoi zvitnosti: Polozhennia (standart) bukhhalters'kohoho obliku № 1vid 31.03.1999 r. № 87 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: Liha: elit Zakon

Copyright: IATs «Liha». – 1999 – 2011.– Nazva z tytul. ekranu.

Стаття надійшла до редакції 24.07.2013 р.

